

Таким чином Нобунага заволодів провінціями Кодзуке, Шінано та Кай [5, с. 185–197].

В 1582 році йшла повним ходом підготовка війни, щоб захопити Морі. Війна йшла тяжко, війська Нобунага ніяк не могли захопити ворога, було вирішено запросити допомогу у союзника. На допомогу воюючим було надіслано війська під проводом Акеті Міцухіде. 2 червня, в ночі, надіслані на поміч солдати, несподівано для всіх, замість того щоб прибути на поле бойових дій, прибули до Кіото і почали штурм монастиря Хонно, де зупинився, щоб помолитись, Нобунага. Вояки Акеті Міцухіде спалили храм. Усі, хто був у храмі, включно сам Нобунага, згоріли живцем. Так обірвалось життя цього великого історичного діяча. На момент смерті Ода володів 30-а провінціями із 66-ти, що дозволило його спадкоємцю, Тойотомі Хідейосі, за 8 років об'єднати всю Японію. В результаті різного роду історичних перепетій і інтриг, до влади прийшов Токугава Ієясу встановивши Сьогунат Токугава [3, с. 367–373].

Отже, Ода Нобунага великий полководець, взірець справжнього самурая, національний герой Японії, завдяки своїм якостям і діям заслужив визнання свого народу. Відомий тим, що поклав життя заради об'єднання Японії. Зробив все для того, щоб його наступникам стало можливе встановлення єдиної влади на усіма землями Японії, створивши одну державу, яка існує і досі.

Список використаних джерел

1. Жуков А. Е. История Японии. Т. I. С древнейших времен до 1868 г. М.: Институт Востоковедения РАН. 659 с.
2. Кузнецов Ю. Д., Навлицкая Г. Б., Сырицын И. М. История Японии: учеб. для студ. вузов, обучающихся по спец. «история». М.: Высш. шк. 1988. 432 с.
3. Прасол А. Ф. Объединение Японии. Ода Нобунага / А. Ф. Прасол. М.: Издательство ВКН, 2016. 432 с.
4. Рубель В. А. История середньовічного сходу. Курс лекцій. К: Либідь, 1994. 464 с.
5. Тёрнбулл С. Самураи. Военная история / пер. с англ. А. Б. Никитина. СПб.: Евразия, 1999.

Михайло Никитенко

ФАВОРИТИЗМ ПРИ ДВОРІ ГЕНРІХА IV НАВАРРСЬКОГО

Генріх IV Наваррський (1553–1610 рр.). Відомий тим, що взяв безпосередню участь у війні гугенотів і католиків у Франції, ставши правителем який, по суті, примирив ці ворогуючі сили. Також він є засновником династії Бурбонів у Франції. Провів ряд реформ, завдяки

яким Франція не тільки оговталась після Реформації, але ще й значно посилилась. Він зробив великий внесок у встановлення абсолютизму у Франції. Особливо, по-доброму він ставився до своїх підданих, за що й отримав прізвисько «Добрий король Анрі». Паралельно з цим при дворі Генріха розцвів і фаворитизм. Монарх мав багато фавориток, але мова піде про тих, які впливали на внутрішню і зовнішню політику королівства. Дослідник абсолютизму Ніколас Хеншел писав: «Французькі придворні могли володіти політичним впливом і не займаючи офіційних постів, оскільки центром обговорення політики був королівський двір. Кожен, кому вдавалося здобути увагу або прихильність державця, отримував вплив і, отже, владу. Найбільшого успіху добивалися ті придворні, які прислужували монархові в найінтимніших справах, тому представники фракцій наполегливо боролися саме за ці місця» [4, с. 101].

В історії королівства більш-менш помітний слід залишили по-суті тільки дві фаворитки Генріха IV Габріель д'Естере та Генрієтта д'Антраг [6, с. 121]. Габріель д'Естере народилась у 1573 році, в родині начальника артилерії Антуана д'Естере. У віці 16 років за шість тисяч екю була продана матір'ю королю Генріху III. Королю дівчина, нібито, не сподобалася тому, що вона нагадувала Генріху його нелюбу дружину Луїзу. У 1590 році з нею познайомився король. Вона стала коханкою монарха і, щоб відвернути увагу двору, в лютому 1591 року Генріх віддав її заміж за дворянина Ніколя д'Амерваль де Ліанкур [2, с. 41–42]. Габріель мала великий вплив на короля. Значною мірою саме під впливом своєї фаворитки Генріх здійснив дуже важливий політичний крок – прийняв католицизм. Завдяки цьому він зміг вступити в Париж і стати повноправним господарем у Франції. Незабаром Габріель д'Естере отримала титули маркізи де Монсо і герцогині де Бофор. Слід зазначити, що Габріель була скромною і не використовувала на шкоду державі свій вплив на Генріха IV. За це фаворитку шанували при королівському дворі.

У 1599 році шлюб Генріха IV з Маргаритою Валуа, в якому не було дітей, був розірваний. У березні цього року Генріх передав Габріель коронаційний перстень. Поширились чутки, що король одружиться зі своєю давньою коханкою. Але 10 квітня Габріель померла за нез'ясованих обставин. При дворі подекували, що фаворитку отруїли представники тих придворних кіл, які були зацікавлені в укладанні шлюбу короля з представницею сімейства Медичі. Габріель була похована в абатстві Нотр-Дам-ла-Рояль де Мобюїссон в Іль-де-Франсі [2, с. 48–50].

Наступною впливовою фавориткою Генріха стала Генрієтта д'Антраг. Вона була донькою Франсуа де Бальзака д'Антрага, губернатора Орлеана, і Марі Туше, колишньої коханки короля Карла IX. Генріх IV побачив Генрієтту через шість днів після смерті своєї фаворитки Габріель д'Естре і був вражений її красою настільки, що забув про свою втрату [1, с. 248–249]. Ставлення Генрієтти д'Антраг до короля було продиктоване

не стільки прихильністю до нього, скільки розрахунком. Сім'я нової фаворитки вміло використовувала пристрасть Генріха. Незабаром монархові повідомили умови, за яких Генрієтта погоджувалася на статус коханки короля: сто тисяч екю, титул маркізи і письмова обіцянка одружитися. Проте, Генріх не міг виконати умови щодо одруження. Його законною дружиною стала Марія Медичі. Генрієтта д'Антраг подарувала Генріху двох дітей, Гастона Анрі де Бурбона і Габріель-Анжеліку де Верней [5, с. 153–170]. Вона настільки упевнено себе відчувала, що дозволяла собі відкрито ображати молоду королеву Марію Медичі.

На відміну від Габріель д'Естере, яка намагалася бути подалі від політичних пристрастей, Генрієтта д'Антраг неодноразово вплутувалася в небезпечні придворні інтриги. Її сина від короля Гастона католицьке угруповання при дворі намагалася використати проти Генріха IV. Батько фаворитки і її брат герцог Ангулемський взяли участь у так званій «змові Бірона». Змовники намірялися після смерті короля звести на французький престол малолітнього Гастона. Головним виконавцем планів заколотників мав стати один із найдовіреніших соратників Генріха IV адмірал, маршал, герцог і пер Франції Шарль Арман де Гонто-Бірон. Маршал встановив зв'язки з іспанськими Габсбургами, які мала надати допомогу в усуненні Генріха IV і його спадкоємців. Змова була викрита і тільки родинні зв'язки з фавориткою короля врятували життя заколотникам – батькові і братові Генрієтти. Шарль Арман де Гонто-Бірон постав перед Паризьким парламентом і був засуджений до страти.

Негативний вплив найближчих родичів фаворитки на становище правлячого монарха не припинявся. Вона змусила Генріха пообіцяти оголосити її сина Гастона спадкоємцем престолу, а її брат і батько знову вступили в змову проти короля. Генріхову вдалося доволі швидко розкрити й цю змову. Франсуа д'Антраг і герцог Ангулемський під час слідства почали обмовляти один одного, оскільки в них знайшли докази державної зради – листи від іспанського короля. Генрієтта д'Антраг змогла переконати короля у своїй непричетності до заколотників. Її унікальний вплив на правителя виразився в тому, що засуджені Паризьким парламентом до страти її батько і брат невдовзі вже були на свободі. Ставлення королівського двору до фаворитки було таким, що її навіть підозрювали у зв'язках з убивцею Генріха IV Равальяком. Суд, щоправда, не зміг цього довести.

Отже, король Франції Генріх IV був великим політичним діячем в історії своєї країни, провів ряд реформ, припинив війни між гугенотами і католиками, зміцнив Францію, але, водночас, не вирізнявся родинними чеснотами. Придворний фаворитизм, частіше всього, негативно позначався на правлінні популярного в народі короля.

Список використаних джерел

1. Амбелен Р. Драми и секреты истории / пер. с франц. Н. Б. Орлова; науч. редакция А. П. Королёвой. М.: Прогресс-Академия, 1993. 304 с.
2. Воскресенская И. В. Фавориты и фаворитки государей Западной Европы. М.: Вече, 2014. 288 с.
3. Таллеман де Рео. Генрих Четвёртый. *Занимательные истории* / пер. с фр. А. А. Энгельке. Л.: Наука. Ленинградское отделение, 1974. С. 7–16.
4. Хеншелл Николас. Миф абсолютизма: перемены и преемственность в развитии западноевропейской монархии раннего Нового времени. Спб.: Аоетейя, 2003. 272 с.
5. Черняк Е. Тайны Франции. М.: Остожье, 1996. 511 с.
6. Шоссинан-Ногаре Ги. Повседневная жизнь жен и возлюбленных французских королей (от Агнессы Сорель до Марии-Антуанетты) / пер. с франц. С. В. Архиповой; науч. редакция и предисл. А. П. Левандовского. М.: Молодая гвардия. Палимпсест, 2003. 249 с.

Михайло Никитенко

СУСПІЛЬСТВО СПОЖИВАННЯ В ПРАЦЯХ ФІЛОСОФІВ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Основою сучасного суспільства є споживання. Споживання є однією із фундаментальних основ буття як окремої людини, так і цілого суспільства. Воно є важливою сферою соціального та індивідуального життя. Завдяки споживанню відбувається задоволення широкого спектру людських потреб праці, пізнання, спілкування, відпочинку, також матеріальних, духовних, групових, індивідуальних, колективних та суспільних потреб.

Ставши основою сучасного суспільства споживання утворило нову його форму – суспільство споживання. Дослідження феномену суспільства споживання стало об'єктом дослідження багатьох мислителів, зокрема «Суспільство споживання» (Е. Фром, Ж. Бодріяр), «Індивідуалізоване суспільство» (З. Бауман), «Повстання мас» (Х. Отега-і-Гассет), «Падіння публічної людини» (Р. Сеннет) та ін.

Зокрема, З. Бауман зазначає, що суспільство споживання це хвороба, або ж аналог психічного розладу. За його словами суспільство споживання є причиною кризи цінностей, та відходу людини, або ж споживача, від своїх істинних ціннісних орієнтацій. «Нинішня криза тільки на поверхні має економічний характер, а по суті – це криза цінностей суспільства споживання.» [1, с. 14–15]. Він вбачає основні економічні проблеми сучасності саме в суспільстві споживання. Масовий відхід від духовності, і перехід до задоволення лише своїх власних, егоїстичних бажань і є тією